

Ajánló

Együttműködés, párbeszéd, konszenzus

Az *Európa 2020* stratégiához kapcsolódó *európai digitális menetrend* egyik kulcsterülete a kontinens kulturális emlékeinek digitalizálása és megőrzése. A feladat számos pénzügyi, szervezési és technikai jellegű kihívás megoldását igényli a tagállamoktól, s időnként jogszabályi rendelkezések módosítását is szükségessé teszi – többek között a megőrzés mint feladat teljesítését lehetővé tevő *kötelempéldány-törvények* módosítását.

Összetett feladat elé állítja a jogalkotókat, a kiadókat és a könyvtárakat az elektronikus dokumentumok beszolgáltatásának, megőrzésének és szolgáltatásának, esetleges kölcsönzésének szabályozása: hogyan lehet úgy megőrizni és egyben hozzáférhetővé tenni az e-dokumentumokat, hogy a kecske is jóllakjon és a káposzta is megmaradjon, azaz az állampolgárok élhessenek a kulturális örökséghez való hozzáférés jogával, a könyvtárak teljesíthessék jogszabályokban előírt feladataikat, a kiadókat pedig minél kevésbé fenyegetse a kalózkodás veszélye. Ezt a problémát és a hazai jogi szabályozás ellentmondásosságát tárja fel példaértékű szakmai alapossgal **Dancs Szabolcs**, s úgy javasol – nemzetközi példákra is alapozva – megoldást, hogy közben a különböző érdekeltségű felek szempontjait is igyekszik egyensúlyba hozni.

Az *Európai Bizottság 2011. évi ajánlása a kulturális anyagok digitalizálásáról és online hozzáférhetőségéről, valamint a digitális megőrzésről* kiemeli, hogy a tagállamoknak hatékonyan együtt kell működniük annak érdekében, hogy a *digitális anyagok kötelempéldány-szolgáltatásának szabályai ne mutassanak túlzottan nagy eltéréseket, s ezt az együttműködést szorgalmazni kell*. E gondolat jegyében adjuk közre **Graeme S. Forbes** cikkét, amely az elektronikus dokumentumok begyűjtésének, megőrzésének, feldolgozásának és szolgáltatásának egy lehetséges megoldását, a brit példát mutatja be. Az Egyesült Királyság készülő kötelempéldány-rendelete várhatóan 2013 tavaszán lép hatályba, s addigra kialakul a jogszabályi előírások betartásának gyakorlata, illetve az ehhez szükséges feltételrendszer is.

Lengyel Mónika, Andaházy Szeghy Viktor és Magyar Gábor két esettanulmányt dolgoz fel: a *Hadtörténeti Könyvtárban* és a *Magyar Táncművészeti Főiskola Könyvtárában* lezajlott, a kis- és közepes könyvtárak számára immár létkérdéssé vált retrospektív konverziós munkálatokat veti össze.

S kivételesen az Olvasó figyelmébe ajánlanék egy referátumot is, amely az Európai Unió támogatásával megvalósuló *ARROW projektet* mutatja be. Az európai összefogás célja, hogy a könyvpiari értéklánc szereplőinek (nemzeti könyvtárak, nemzeti bibliográfiai központok, szerzőket tömörítő szervezetek, közös jogkezelő intézmények) összefogásával segítsék, egyszerűsítsék a digitalizálási projektek során oly sok problémát okozó szerzői jogi kérdések feltárását, megoldását.

Bármelyik írás nyerje is el a tetszést a TMT októberi számából, a következő állítás mindegyikre igaz lesz: a feladatok alapos átgondolása, az eltérő, esetleg ellentétes szempontok ütköztetése, a legkülönbözőbb megoldási lehetőségek alapos vizsgálata, s végső soron a folyamatos párbeszéd, együttműködés és konszenzusra törekvés lehet csak minden sikeres munkának az alapja.

Kovácsné Koreny Ágnes